

OŠ „Jajinci“

Projekat: „Prevenција osipanja dečaka i devojčica Roma iz obrazovanja“

Novembar 2020. godine

Realizacija projekta u OŠ Jajinci je otpočela septembra 2019.godine. Projektom je obuhvaćeno 28 učenika mlađeg i starijeg uzrasta i 18 porodica. Počev od prvih aktivnosti sprovedenih u školi pa do nedavnih, zavladała je pozitivna i prihvatajuća atmosfera koja je doprinela da se planirani ciljevi realizuju. Nakon Nastavničkog veća gde je predstavljen projekat, veliki broj nastavnika je razumeo potrebu i značaj ciljeva projekta i preuzeo inicijativu da u okviru svojih stručnih veća osmisli aktivnosti koje bi unele značajnu promenu u odnosu na dosadašnji rad. Promena u „uglu“ nastavnika je doprinela da se pojedini časovi „oboje“ posebnom atmosferom i dovedu do promene i u „uglu“ učenika.

Učenici starijih razreda su tokom pojedinih časova dobijali pomoć od strane članova Vršnjačkog tima koji je formiran u samom začetku Projekta. Na taj način pokazana je solidarnost, razumevanje, a pre svega pružena je podrška učenicima kojima je to bila inicijalna pokretačka kapisla za kasnije slobodniji i otvoreniji odnos prema nastavnicima ali i vršnjacima u neformalnim situacijama (na odmoru, zajedničkim akcijama i manifestacijama). Prvi konkretniji „test“ se dogodio već u oktobru na Danu škole. Recitatorska sekcija je bila bogatija za nove članove, učenike uključene u projekat, program za Dan škole je bio bogatiji za plesne i recitatorske tačke u kojima su učestvovali učenici iz projekta, za pripreme, doček i poslužnje gostiju između ostalih takođe su bili zaduženi učenici iz projekta. Uključenost, angažovanje, zajedničke fotografije i aplauzi su svakako doprineli da se dugo pamti proslava Dana škole što potvrđuju i odgovori učenika prilikom realizacije fokus grupa. U okolnostima kada je nastava prilagođena u skladu sa epidemiološkom situacijom, navode da im nedostaju sekcije i priredbe u kojima mogu da učestvuju. Dan škole nije bio organizovan u matičnoj školi, već u izdvojenoj školi u selu Rakovica, faktički u komšiluku Romskog naselja. Pretpostavljamo da je to bio jedan od razloga da se učenici i roditelji učesnici projekta osećaju još prijatnije.

Češći susreti i razgovori sa Romskom decom i njihovim roditeljima su nas približili njihovoj kulturi i načinu života. Uviđali smo da razlozi njihovog dosadašnjeg neuspeha u školskoj sredini su veoma kompleksni i da je obrazovanje samo deo sistema koji je potrebno menjati i prilagoditi. Mnogočlane porodice u kojima su starija deca vrlo često odgovorna za odgoj najmađih je samo jedan primer toga. Naveli bismo upravo primer jedne “naše“ porodice u kojoj vrlo mlada majka brine o troje dece iz dva različita braka. Majka koja živi od sakupljanja i prodaje sekundarnih sirovina sa nerešenim pitanjem zdravstvenog osiguranja najstarije ćerke (sedmi razred) živi u malom prostoru bez vode u kući a vrlo često i bez struje. Najstarije dete po rečima majke umesto da ode u školu, često ostaje kod kuće da bi čuvalo najmlađe dete. Takođe, kada se razboli, ne može da ode ni kod lekara jer joj je nerešeno zdravstveno osiguranje. Sigurno da u školi zbog toga može da naiđe do niz neprijatnosti i nerazumevanja jer osim nekolicine, niko u školi i ne zna koji su pravi razlozi izostajanja a potom i dobijanja neopravdanih izostanaka i često slabih ocena. Gubi se kontinuitet u slušanju školskog gradiva i kontinuitet u vršnjačkom druženju. Po rečima devojčice, nekada i važne stvari i događaje u školi propušta jer ostaje kući i to ne svojom voljom, ali opet ne i u otporu, jer je svesna da mora da pomaže majci da bi preživela. Situacija u kući ne tako retko utiče i na njeno raspoloženje u školi koje pokazuje impulsivnim reakcijama i svadljivim tonom što dovodi do nerazumevanja među drugovima u odeljenju. Tada trpi uvrede i ignorisanje. Samo zahvaljujući stvaranju podsticajne i razumevajuće atmosfere na radionicama sa roditeljima, voditelji su došli do svih ovih podataka koji su zatim u mnogome pomogli odeljenskom starešini i pedagoško-psihološkoj službi da na adekvatan način pruže podršku učenicima. U radu sa majkom, voditelji su isticali značaj škole i istraživali alternativne resurse koji bi doprineli boljoj organizaciji obaveza (korišćenje produženog boravka, vrtića, rođaka, usklađivanje sa smenama u školi i sl), a odeljenski starešina i pedagog i psiholog su individualnim i grupnim razgovorima sa učenicima i

odeljenjem pružali podršku učenicima. Jedna vršnjačka konfliktna situacija u periodu kada je porodica učenice saznala da će im kuća biti srušena, nakon zajedničkog razgovora i iznošenja okolnosti u kojima se učenica tad nalazila, rezultirala je potpuno drugačijim kontekstom i idejom za pokretanje humanitarne pomoći na nivou škole. Trenutak uvida i boljeg međusobnog upoznavanja je doveo do trajnih promena u njihovim daljim odnosima. Učenica je postala sigurnija, slobodnija, i ako bi nekada i dolazilo do nesporazuma, nije se produbljivao. Pomoć i podršku u razumevanju gradiva i učenju, koji je dobijala sistematičnije, rezultirao je i redovnijim dolaskom u školu (kraj prvog polugodišta 2018-19 bilo je 195 izostanaka, kraj prvog polugodišta 2019-20 – 115 izostanaka).

Paralelni rad sa roditeljima i decom usmerio je deo porodičnih tema i na temu škole. Stiče se utisak da su deca u porodici češće iznosila situacije iz škole i da su roditelji bili upućeniji da li im je u školi bilo prijatno i kako su taj dan proveli. I roditelji i učenici su češće stupali u kontakt sa razrednim starešinom i pedagogom i psihologom škole. I dalje je prisutan neredovan dolazak učenika u školu, ali se promenila reakcija na to, kao i komunikacija roditelja i nastavnika o toj temi. Utisak je da se roditelji nisu uvek odazivali na pozive nekoga iz škole što se sada u znatnoj meri promenilo. Organizujući radionice, došlo je i do razmene telefona, tako da su i roditelji postali dostupniji školi, a i škola roditeljima i ti razgovori sada nisu išli u pravcu preispitivanja razloga izostanaka, već na podsećanje važnosti školovanja.

Lokalna zajednica je zahvaljujući otvorenosti naše škole pronašla partnera i mesto na kom mogu da se sprovedu mnoge akcije, manifestacije i predavanja i na taj način uključe i povežu meštani sa akterima obrazovanja. Od početka projekta pa do danas organizovana je akcija sadnje jorgovana, sadnja drva generacije, susret „pobratimskih“ škola, pozorišne predstave, novogodišnji bazar, predavanja i radionice na temu ekologije, dočekani su gosti iz Litvanije u okviru manifestacije Radost Evrope, organizovana je akcija čišćenja okoline škole koja je izazvala veliki odjek i zainteresovanost među roditeljima i meštanima. U relativno kratkom vremenskom periodu trajanja projekta ostvareno je dosta, ali je potpuna realizacija svih planiranih aktivnosti izostala zbog proglašenja vanrednog stanja. Primećeno je da je uključenosć učenika u aktivnosti škole dovela do uticaja na redovnost pohađanja nastave što se odrazilo i na odnos i rad na času kod pojedinih učenika. Primećen je veći trud i zainteresovanost da se ocene poprave i da se pokaže znanje. Sa druge strane, da nije bilo nastavnika koji su sproveli i pomogli da se realizuju ideje, rezultati bi izostali.

Realizacijom projekta povećana je senzitivnosć kolektiva i vidljivosć učenika i njihovih porodica. Roditelji su postali prisniji, slobodniji da pitaju. Postali su informisaniji o dešavanjima u školi i napretku svoje dece. Generalno, osetili su se važnim i uvažanim i time spremnijim za saradnju sa školom. Učenici su se kroz zajedničke aktivnosti međusobno upoznavali. Kod većine učenika iz projekta došlo je do povećanja motivacije za učenjem. Nastavak aktivnosti u školi ići će u pravcu organizovanja dopunske nastave u prisustvu i organizaciji Učeničkog parlamenta i Vršnjačkog tima i organizovanju manifestacija u kojima će učestvovati i roditelji i učenici.

Tim za prevenciju osipanja OŠ „Jajinci“

